

SALVADOR CARDÚS

La lliçó catalana d'“Egunkaria”

Del tancament d'*Egunkaria* s'ha dit pràcticament tot. El tancament d'un mitjà de comunicació és sempre un atemptat a la llibertat d'expressió en una societat democràtica. Les idees no delinqueixen, sempre que no atemptin l'honorabilitat de persones i institucions, i amb independència que puguin ser democràticament i moralment rebutjables. A part que les idees d'*Egunkaria* no eren pas ni democràticament ni moralment condemnables, i que en cap cas no feien apologia de la barbàrie. Però aquesta no és la qüestió de fons. La qüestió és que el tancament d'un diari hauria de ser un fet tan excepcional que de cap manera no es pot aplicar a *Egunkaria*, com tampoc no s'havia d'haver tancat, fa cinc anys, *Egin*.

Afegiu-hi, encara, com s'ha procedit al tancament i els arguments jurídics que s'han utilitzat per justificar-lo, i llavors tindrem ja no sols un atemptat ras i curt a la llibertat d'expressió, sinó que començarem a entendre el sentit de tot plegat. Aquest tancament es produeix en el marc d'un combat sense límits contra el procés d'emancipació del poble basc emmascarat amb el pretext de la lluita antiterrorista. I l'argument antiterrorista ha esdevingut la coartada per a la vulneració de drets fonamentals. A Espanya les raons d'estat –la defensa de la unitat estatal com és entesa pel nacionalisme espanyol– s'estan imposant a l'estat de dret.

El fet que *Egunkaria* fos l'únic diari en basc, d'altra banda, no és casual. És cert que el món de la cultura en basc ha estat en molt bona part capitalitzat pels sectors de l'independentisme radical. Diguem-ho tot: apropiat i alhora defensat amb urc davant la desídia de la resta de sensibilitats polítiques. Al País Basc, ni el socialisme ni en prou mesura el nacionalisme moderat del PNB no han sabut articular adequadament la defensa plural de la cultura *euskaldun*. Sí, editorialment, *Egunkaria* se situava en el món abertzale, per bé que la seva línia informativa s'obria a un pluralisme in-

comparable amb cap dels altres mitjans escrits bascos. I la lluita contra el basc ha acabat essent interpretada des de Madrid com una lluita contra l'independentisme, paral·lela al fet que la defensa del basc, al País Basc, ha estat vista com una lluita política amb nom i cognoms.

Però voldria afegir un parell de comentaris a aquests fets coneguts. En primer lloc, vista la força de la solidaritat catalana mostrada amb *Egunkaria*, he tingut la impressió que la reacció havia estat més forta a Catalunya que al mateix País Basc. Perquè el fet és que allà, a

“La societat civil catalana s'ha solidaritzat amb ‘Egunkaria’ per expressar la irritació amb un espanyolisme que s'abraona sense contemplacions damunt nostre”

Egunkaria, amb una difusió gens menyspreable de més de 15.000 exemplars diaris, li passava el mateix que ens passa aquí amb els mitjans de comunicació més identificats amb el país: són els més criticats pel mateix nacionalisme. En la mesura que tothom el voldria seu, a les més grans proximitats polítiques i ideològiques sol correspondre major nombre de retrets. Per dir-ho sense embuts: si aquí l'*Avui* pot ser qualificat com a “terra d'infidels” pels socialistes, de fet, els que més durament acusen l'únic diari que assumeix amb totes les conseqüències la dimensió nacional són, in-

vitament, CiU, i sobretot ERC. Allà, doncs, passava semblantment. A Catalunya, la condemna del tancament de l'únic diari en llengua basca potser ha estat superior a la del País Basc perquè és resultat d'una crítica política neta de suspicàcies i d'una solidaritat cultural i lingüística que va més enllà de la seva possible identificació política partidista.

En segon lloc, aquesta sensibilitat catalana que inclou pràcticament tot l'espectre de la societat civil, s'inscriu en el marc d'un afartament de l'espanyolisme que, gràcies a l'arrogància d'Aznar, ha arribat a superar la que durant anys ha estat la nostra fatiga de la catalanitat. La societat civil catalana –des dels col·legis professionals, passant per les universitats, organitzacions d'Església, de lleure infantil i juvenil i, naturalment, totes les d'acció pròpiament catalanista– s'ha solidaritzat amb *Egunkaria* per expressar, també, la seva irritació amb un espanyolisme que s'abraona sense contemplacions damunt nostre, envaint espais fins ara poc o molt respectats. Vull dir que ens hem solidaritzat amb el País Basc, però amb la clara consciència que també era un acte d'autodefensa nacional.

La particularitat del moment present, en definitiva, és que no és fàcil esperar –com amb el franquisme– que un canvi polític general produeixi el canvi desitjat –l'emancipació nacional– de cop i volta. Ara, la via de la ruptura amb l'estat només pot arribar per la mateixa via política per la qual circulem. I això exigeix la màxima radicalitat democràtica en les nostres actituds amb una pressió sostinguda damunt dels nostres representants polítics perquè no ens puguin tornar a dir allò que ha estat el pretext d'aquests darrers vint anys: que el país no seguia i que tampoc no es deixava estirar. Això s'hauria d'haver acabat. Ara, als nostres representants polítics, els hauríem d'empènyer cap endavant i els que no segueixin, que s'apartin.